

Урок 6.

Лексична помилка.

**Найпоширеніші випадки
порушення лексичної
норми**

ПЕРЕВІР СЕБЕ!

Відповіді до вправи 5 на стор. 29-30.

1 – а.

2 – б.

3 – а.

4 – г.

5) 1 – г, 2 – а, 3 – б, 4 - д.

6) 1 – б, 2 – д, 3 – в, 4 - а.

7) 1 – д, 2 – г, 3 – а, 4 - в.

8) 1 – а, 2 – в, 3 – г, 4 – д.

ЛЕКСИЧНІ НОРМИ — це загальноприйняті правила слововживання, які вивчає лексикологія, вони регулюють правильність слововживання у властивих їм значеннях на сучасному етапі

Лексична помилка

□ тавтологічно невиправданого повторення тих самих або однокореневих слів, яке є виявом слабкої вимогливості до вибору слова, мовленнєвої неуважності.

Школярам доручили прибрати **шкільний** двір.

Лексична помилка

□ плеоназм – дублювання значення у двох словах.

Кожному гостеві нашого закладу подарували
пам'ятний сувенір.

Лексична помилка

□ багатослів'я – уживання зайвих слів.

Похід князя Ігоря на половців відбувся у квітні місяці.

Лексична помилка

□ уживання слів у невласивому для контексту значенні.

Я зайду до тебе **через** неділю.

Лексична помилка

□ порушення лексичної сполучуваності слів.

В університеті відбувся **день відчинених дверей**.

Лексична помилка

□ уживання слів, невластивих літературній українській мові.

Треба **приймати** участь у різних **міроприємствах**.

Лексична помилка

❑ Уживання слів, невластивих описуваній епосі.

Солдати князя Святослава були сміливими.

Знайди помилку

Задавати питання, давайте зупинимось,
учбовий корпус, вірна відповідь, на слідуючий
день, магазин відкритий, переверніть сторінку,
самий дешевий товар, на протязі дня, що
купляєте, вибачаюсь, людські відносини, на
рахунок мене, під відкритим небом, по крайній
мірі, оточуюче середовище, пануюча думка.

ПЕРЕВІР СЕБЕ

Ставити питання, зупинімося, навчальний корпус, правильна відповідь, наступного дня, магазин відчинений, перегорніть сторінку, дешевий товар, протягом дня, що купуєте, вибачте (даруйте), людські стосунки, щодо мене, просто неба, принаймні, довкілля, панівна думка.

Відредагуйте речення, запишіть правильно.

Між нами були товариські відношення.

Через співпадання обставин ми виконали це завдання на слідуочий день.

Треба приймати участь у різних міроприємствах.

Музикальний фільм вразив глядачів.

Природа вимагає захисту.

ПЕРЕВІР СЕБЕ

Між нами були товариські стосунки.
Через збіг обставин ми виконали це
завдання наступного дня.

Треба брати участь у різних заходах.

Музичний фільм вразив глядачів.

Природа потребує захисту.

Самостійна робота.

Відредагуйте словосполучення

Зібралися усі бажаючі; вірна відповідь;
прийняти участь; об'єм завдань; вищий учбовий
заклад; більша половина працівників;
в залежності від обставин; на наступний день;
музикальне училище; говорити на українській
мові;
перевернути сторінку; являється учнем; мова
йдеться; прийшло в голову.

ПЕРЕВІР СЕБЕ

Зібралися всі охочі; правильна відповідь;
узяти участь; обсяг завдань;
вищий навчальний заклад;
більша частина працівників; залежно від
обставин;
наступного дня; музичне училище;
говорити українською мовою; перегорнути
сторінку;
є учнем; мова йде; спало на думку.

Поєднайте в пари.

У папір — заверніть, загорніть; кадри — підбирати, добирати; з роботою — не затягуй, не зволікай; виконати — великий обсяг роботи, великий об'єм роботи; відвідувачі — численні, багаточисленні; мені стало — не по собі, ніяково; вулиці — пересікаються, перетинаються; заповнити правильно — адрес, адресу; рік — круглий, увесь; робота над проектом — продовжується, триває; думки — збіглися, співпали; вікно — відкрите, відчинене; подяку — винести, скласти.

ПЕРЕВІР СЕБЕ

У папір — загорніть; кадри — добирати;
з роботою — не зволікай; виконати — великий обсяг
роботи;
відвідувачі — численні; мені стало — ніяково;
вулиці — перетинаються;
заповнити правильно — адресу; рік — увесь;
робота над проектом — триває; думки — збіглися;
вікно — відчинене; подяку — винести.

Нескладне ЗНО

Утворіть лексично правильні словосполучення.

Слово	Синонім
1 переводити	А газети
2 переказувати	Б ордери
3 підписувати	В кошти
4 передплачувати	Г через майдан Д з хорватської

ПЕРЕВІР СЕБЕ

1 - Г,

2 - В,

3 - Б,

4 - А.

Нескладне ЗНО

Лексичну помилку допущено в рядку.

- А виговор з попередженням
- Б запровадження виборності
- В оголошення подяки
- Г посвідка на проживання

ПЕРЕВІР СЕБЕ

Правильна відповідь: А

Догана з попередженням

Нескладне ЗНО

Помилково вжито слово в рядку

А розв'язувати задачу

Б уникнути небезпеки

В надіслати привітання

Г заказати букет квітів

Д перекладати сербською

ПЕРЕВІР СЕБЕ

Правильна відповідь: Г
Замовити букет квітів

Нескладне ЗНО

Помилково вжито слово в рядку

- А** ювілейні міроприємства
- Б** громадянське суспільство
- В** парламентська республіка
- Г** непримиренні опоненти
- Д** прикордонна територія

ПЕРЕВІР СЕБЕ

Правильна відповідь: А
Ювілейні заходи

Нескладне ЗНО

Лексичної помилки НЕМАЄ в рядку

А несподіваний сюрприз

Б пам'ятний сувенір

В вільна вакансія

Г чинний закон

ПЕРЕВІР СЕБЕ

Правильна відповідь: Г

Нескладне ЗНО

Лексичної помилки НЕМАЄ в рядку

А багаточисельні дзвінки

Б рішити завдання

В наступного разу

Г погляди співпадають

ПЕРЕВІР СЕБЕ

Правильна відповідь: В

Нескладне ЗНО

Помилково вжито слово в рядку

А винайняв квартиру в центрі
Б запросив до вітальні
В розповів про відрядження
Г приїхав вісім років назад

ПЕРЕВІР СЕБЕ

Правильна відповідь: Г

Приїхав вісім років тому

Нескладне ЗНО

Помилково вжито слово в рядку

А автобус на замовлення

Б бувший директор

В вимкнути електрику

Г образив мимоволі

ПЕРЕВІР СЕБЕ

Правильна відповідь: Б
Колишній директор

Нескладне ЗНО

Лексичну помилку допущено в реченні

А Гурт «Антитіла» запропонував глядачам нове відео на пісню «Фари» зі свого альбому «Сонце».

Б Команда вирішила поєднати голлівудські блокбастери про супергероїв з українською дійсністю.

В Музиканти порушили важливу для оточуючого середовища тему – затори та ями на українських дорогах.

Г За сюжетом, супергерой щоночі рятує місто, а, за законами жанру, йому протистоїть «блискучий» лиходій Джокер.

Д Над втіленням ідеї цього відеокліпу команда творчо працювала три доби на чотирьох знімальних майданчиках Києва.

ПЕРЕВІР СЕБЕ

Правильна відповідь: В

... важливу для оточення тему ...

Нескладне ЗНО

Лексичної помилки НЕМАЄ в реченні

А На лекціях з етики професор розповідав студентам, як тактичніше вчинити в тій чи тій не надто приємній ситуації.

Б Імунологи прогнозують, що останні місяці року будуть удачними для укріплення здоров'я.

В На симпозіум поїде чисельна група науковців, які брали участь у досліді цієї теми.

Г На конференцію запросили різних за фахом лікарів: від хірургів до реабілітації.

Д У тендітних руках балерини – оберемок червоних троянд, і це найвища оцінка її роботи в новому спектаклі.

ПЕРЕВІР СЕБЕ

Правильна відповідь: Д

Нескладне ЗНО

Виділене слово вжито в невластивому йому значенні в реченні

А Аптеку *зачиняють* о 21-й годині.

Б Двері *зачиняються* зі скрипом.

В Магазин *взуття закривається* й переїжджає в нове приміщення.

Г Олена намагалася *відкрити* вікно, бо відчула задуху.

Д Університет проведе день *відкритих* дверей.

ПЕРЕВІР СЕБЕ

Правильна відповідь: Г
Вікно відчиняють

Нескладне ЗНО

НЕМАЄ лексичної помилки в рядку

А перший дебют

Б головний лейтмотив

В ефективний метод

Г дивний парадокс

ПЕРЕВІР СЕБЕ

Правильна відповідь: В

Нескладне ЗНО

НЕ ПОТРЕБУЄ редагування речення

А Вища школа активно впроваджує в навчальний процес інноваційні технології.

Б Молодь України – це передовий авангард нашої незалежної держави.

В Ще й досі тривають дискусії та суперечки вчених щодо походження видів.

Г Важко уявити сучасне життя без засобів масової інформації та мас-медіа.

ПЕРЕВІР СЕБЕ

Правильна відповідь: А

ДОПОМІЖНІ МАТЕРІАЛИ

- **Відео до уроку:**

<https://www.youtube.com/watch?v=SrBjSmEKY0k>

- **Навчальні тести:**

https://zno.osvita.ua/ukrainian/tag-leksychna_pomylka/

ДОМАШНЄ ЗАДАННЯ

- Опрацювати § 8 підручника,
- виконати вправу 7 на стор. 37 (відредагувати словосполучення).